قادىيانىيە

ئېنىقلىما:

«قادىيانىيە» 1900 ـ يىلى ھىندىستان يېرىم ئارىلىدىكى ئەنگلىيە مۇستەملىكىچى كۈچلىرى تەرىپىدىن پىلانلانغان بىر ھەرىكەت بولۇپ، مۇسۇلمانلارنى دىنلىرىدىن، خۇسۇسەن جىھاد روھىدىن يىراقلاشتۇرۇپ، ئىسلام نامى بىلەن مۇستەملىكىچىلىككە قارشى چىقىشنىڭ ئالدىنى ئېلىشتىن ئىبارەت ئىدى. بۇنىڭ ئۈچۈن، ھەرىكەتنىڭ تىلىدىن سۆزلەيدىغان «دىنلار» نامىدا ئىنگلىز تىلىدا بىر ژۇرنال چىقارغان.

قورۇلۇشى ۋە ئاساسلىق كىشىلىرى:

◈ مىرزا غۇلام ئەھمەد ئەلقادىيانى (1839 ـ 1908م) قادىيانىيە ئېقىمىنىڭ ئوتتۇرىغا چىقىشىدىكى ئاساسلىق ئىجرا قىلغۇچى ۋاستە ئىدى. ئۇ 1839 ـ يىلى ھىندىستاننىڭ پەنجاب ۋىلايىتىگە قاراشلىق قادىيان يېزىسىدا ، دىن ۋە ۋەتەنگە خىيانەت قىلىش بىلەن شۆھرەت قازانغان بىر ئائىلىدە دۇنياغا كەلگەن. شۇنداق قىلىپ غۇلام ئەھمەد مۇستەملىكىچى كۈچلەرگە ۋاپادار، ھەرقانداق ۋەزىيەتتە ئۇلارغا ئىتائەت قىلىدىغان شەكىلدە ئۆسۈپ يېتىلگەن. ئۇ مۇستەملىكىچى كۈچلەر تەرىپىدىن «پەيغەمبەرلىك دەۋاسى» رولىنى ئويناشقا تاللانغان. بۇنداق قىلغاندا، مۇسۇلمانلارنىڭ مۇستەملىكىچىلەرگە قارشى قىلىدىغان جىھادلىرىنى تاشلاپ، ئۇنىڭ بىلەنلا مەشغۇل بولۇپ قالىدىغان ۋەزىيەت يارىتىش مۇمكىن ئىدى. بىرىتانىيە ھۆكۈمىتى ئۇلارغا نۇرغۇن ئېھسانلارنى قىلغان ۋە ئۇنىڭغا بولغان ھۆرمىتى ئىپادىلىگەن. ھىمايىچىلىرى غۇلام ئەھمەدنىڭ مىزاجىنىڭ تۇراقسىزلىقى، ھەر خىل كېسەللىكلىرى ۋە زەھەرلىك چېكىملىككە خۇمار ئىكەنلىكىنى بىلەتتى.

ـ ئۇنىڭ بۇ خىل يېرگىنىشلىك چاقىرىقىغا قارشى چىققان كىشىلەرنىڭ بىرى پۈتۈن ھىندىستاندىكى ئەھلى ھەدىس جامائىتىنىڭ رەئىسى شەيخ ئەبۇلۋەفا سەنائۇللاھ ئەمرىتسەري ئىدى. ئۇ، غۇلام ئەھمەد بىلەن مۇنازىرىلەرنى ئۆتكۈزۈپ، ئۇنىڭ پاكىتلىرى بىتچىت قىلدى، ئۇنىڭ چاقىرىقىدىكى يوشۇرۇن رەزىللىكلەرنى ئېچىپ تاشلىدى، ئۇنىڭ تەرەپدارلىرىنىڭ ئازغانلىقىنى، دىندىن چىققانلىرىنى ئوتتۇرىغا قويدى. غۇلام ئەھمەد ئەقلىنى تاپمىغاندىن كېيىن، شەيخ ئەبۇلۋەفا ئۇ ئىككىسىنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى سەممىي بىرسىنىڭ ھايات ۋاقتىدا يالغانچىسىنىڭ ئۆلۈپ كېتىشىنى تىلەپ ئۇنىڭغا دوئىل ئېلان قىلدى. ئارىدىن بىر قانچە كۈن ئۆتمەيلا، يەنى 1908 ـ يىلى ئەللىك پارچىدىن ئارتۇق كىتاب ۋە ماقالىلەرنى قالدۇرۇپ ئۆلۈپ كەتتى. ئۇنىڭ مۇھىم كىتابلىرى «إزالة الأوهام» ، «إعجاز أحمدي» ، «براهين أحمدية» ، «أنوار الإسلام» ، «إعجاز المسيح» ، «التبليغ» ۋە «تجليات الإلهية» لەردىن ئىبارەت.

www.munber.org

◈ نۇرۇددىن: قادىيانىيلارنىڭ تۇنجى خەلىپىسى. ئىنگلىزلار خەلىپىلىك تاجىنى ئۇنىڭ بېشىغا كەيدۈرگەن، مۇرتلىرى ئۇنىڭغا ئەگەشكەن. «فصل الخطاب» ئۇنىڭ ئەسەرلىرىنىڭ بىرى.

◈ مۇھەممەد ئەلى ۋە خوجا كامالۇددىن: بۇ ئىككىسى لاھوردىكى قادىيانىيلارنىڭ باشلىقلىرى بولۇپ، بۇ ئىككىسى قادىيانىييە نەزەرىيەلىرىنى ئوتتۇرىغا قويغان. ئۇنىڭ بىرىنچىسى قۇرئان كەرىمنى ئىنگلىزچىغا ئۆزگەرتىپ تەرجىمە قىلغان. ئۇنىڭ «حقيقة الإختلاف» ۋە «النبوة في الإسلام» ناملىق ئەسەرلىرى بار. ئەمما خوجا كامالۇددىننىڭ «المثل الأعلى في الأنبياء» ۋە باشقا كىتابلىرى بار. لاھوردىكى غۇلام ئەھمەدچى جامائەت غۇلام ئەھمەد مىرزىنى پەقەت مۇجەددىد (يېڭىلىقچى) دەپلا قارايدۇ. ئەمما ئەمەلىيەتتە ئىككىسى بىر ھەرىكەت بولۇپ، بىرىگە ئېغىر كەلگەننى ئىككىنچىسى قوبۇل قىلىپ كېتىۋېرىدۇ.

◈ مۇھەممەد ئەلى: لاھوردىكى قادىيانىيلارنىڭ باشلىقى، قادىيانىييە نەزەرىيىسىنىڭ ئاساسچىسى، مۇستەملىكە كۈچلىرىنىڭ جاسۇسى، قادىيانىيلارغا ۋەكىللىك قىلىدىغان ژۇرنالنىڭ تەھرىرى بولۇپ، قۇرئان كەرىمنىڭ ئىنگلىزچىغا ئۆزگەرتىپ تەرجىمە قىلغان. يۇقىرىدا زىكىر قىلغاندەك، ئۇنىڭ «حقيقة الإختلاف» ۋە «النبوة في الإسلام» ناملىق ئەسەرلىرى بار.

◈ مۇھەممەد سادىق: قادىيانىيلارنىڭ مۇپتىسى. «خاتم النبيين» ناملىق ئەسەرنىڭ ئاپتورى.

◈ بەشىير ئىبنى ئەھمەد ئەلغۇلام: «سيرة المهدي» ۋە «كلمة الفصل» ناملىق ئەسەرلەرنىڭ ئاپتورى.

◈ مەھمۇد ئەھمەد ئىبنى ئەلغۇلام ۋە ئۇنىڭ ئىككىنچى ئىزباسارى: ئۇنىڭ «أنوار الخلافة»، «تحفة الملوك» ۋە «حقيقة النبوة» ناملىق ئەسەرلىرى بار.

◈ زۇفرۇللاھ خان ئەلقادىيانىينىڭ پاكىستان تاشقى ئىشلار مىنىستىرلىكىنىڭ تۇنجى مىنىستىرى سۈپىتىدە تەيىن قىلىنىشى بۇ ئازغۇن پىرقىغا يارىدەم بېرىشتە كۈچلۈك رول ئوينىغان. ئۇ بۇ تائىپىنىڭ دۇنياۋىي مەركىزى قىلىش ئۈچۈن پەنجاب ۋىلايىتىدىن كەڭ زېمىن ئايرىم بەرگەن ۋە قۇرئان كەرىمنىڭ «وَآوَيْنَاهُمَا إِلَى رَبْوَةٍ ذَاتِ قَرَارٍ وَمَعِينٍ» «ئۇلارنى تۈپتۈز، ئېقىن سۇلۇق بىر ئېگىز جايغا ئورۇنلاشتۇردۇق»[1] دېگەن ئايىتىدىن "رەبۋە" سۆزىنى ئىستىئارە سۈپىتىدە ئېلىپ، يۇقىرىقىدا تىلغا ئېلىنغان جاينىڭ نامى قىلىپ قوللانغان.

پىكىر ۋە ئېتىقادلار:

[1] مۇئمىنۇن سۈرىسى، 50 ـ ئايەت.

www.munber.org

◈ غۇلام ئەھمەد ئەتراپىغا ئادەم توپلاش ئۈچۈن پائالىيەتلىرىنى بىر ئىسلامىي دەۋەتچى سۈپىتىدە باشلىغان. ئارقىدىن ئۆزىنىڭ يېڭىلىقچى (مۇجەددىد) ئىكەنلىكىنى، ئۆزىگە ئاللاھ تەرىپىدىن ئىلھام (ۋەھيى) كەلگەنلىكىنى دەۋا قىلغان. كېيىنچە ئاستا ـ ئاستا تەرەققىي قىلىپ، ئۆزىنىڭ كۈتۈلۈۋاتقان مەھدى، قايتىپ كىلىدىغان مەسىھ ئىكەنلىكىنى دەۋا قىلغان. بۇلاردىن كېيىن پەيغەمبەرلىك دەۋاسىنى كۆتىرىپ چىققان ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبەرلىكىنىڭ پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنىڭ پەيغەمبەرلىكىدىن ئەۋزەل، دەپ بىلجىرلىغان.

◈ قادىيانىيلار ئاللاھ تائالا رۇزا تۇتىدۇ، ناماز ئوقۇيدۇ، ئۇخلايدۇ، ئويغىنىدۇ، خەت يازىدۇ، خاتالىشىدۇ، ئاياللار بىلەن بىرگە بولىدۇ (ئاللاھ تائالا ئۇلارنىڭ دېگەنلىرىدىن پاكتۇر) دەپ ئېتىقاد قىلىدۇ.

◈ قادىيانىيلار ئىلاھىنى ئىنگىلىز، شۇڭا ئىنگىلىزچە سۆزلەيدۇ، دەپ ئېتىقاد قىلىدۇ.

◈ قادىيانىيلار پەيغەمبەرلىكنىڭ مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام بىلەن ئاخىرلاشمىغانلىقى، ئۇنىڭ ئىزچىل داۋاملىشىدىغانلىقى، ئاللاھ تائالانىڭ ئېھتىياجغا قاراپ پەيغەمبەر ئەۋەتىپ تۇرىدىغانلىقى ۋە غۇلام ئەھمەدنىڭ بارلىق پەيغەمبەرلەرنىڭ ياخشىسى ئىكەنلىكى قاتارلىقلارغا ئىشىنىدۇ.

◈ جىبرىئىل ئەلەيھىسسالام غۇلام ئەھمەدنىڭ يېنىغا چۈشۈپ ئۇنىڭغا ۋەھيى يەتكۈزىدۇ، ئۇنىڭغا قىلىنغان ئىلھام قۇرئان بىلەن ئوخشاش، دەپ ئېتىقاد قىلىدۇ.

◈ قايتىپ كەلگەن مەسىھ (غۇلام)نىڭ قالدۇرغانلىرىدىن باشقا قۇرئان، ئۇنىڭ تەلىماتلىرىنىڭ ئاستىغا كىرمەيدىغان ھەدىس، ئۇنىڭ رەھبەرلىكى دائىرىسىگە تەۋە بولمىغان پەيغەمبەر يوق، دېگەننى ئىلگىرى سۈرىدۇ.

◈ ئۇلارغا نازىل قىلىنغان كىتابنىڭ «روشەن كىتاب» ئىكەنلىكىگە، ئۇنىڭ قۇرئان كەرىمگە ئوخشىمايدىغانلىقىغا ئىشىنىدۇ.

◈ ئۇلار ئۆزلىرىنىڭ يېڭى، مۇستەقىل بىر دىن، مۇستەقىل بىر شەرىئەت ئىگىلىرى، غۇلامنىڭ ھەمراھلىرى بولسا، ساھابىلەرنىڭ ئورنىنى ئىگەللەيدۇ، دەپ ئېتىقاد قىلىدۇ.

◈ قادىيان رايۇنىنىڭ مەدىنە مۇنەۋۋەرە، مەككە مۇكەررەمەگە ئوخشايدىغانلىقىغا، ھەتتا ئۇ ئىككىسىدىن ئەۋزەل ئىكەنلىكىگە، ئۇ زېمىن ھەرەم ۋە ئۇلارنىڭ قىبلىسى، ھەج قىلىدىغان ماكانى ئىكەنلىكىگە ئىشىنىدۇ.

◈ جىھاد ئەقىدىسىنى ئەمەلدىن قالدۇرۇشقا چاقىرىدۇ .ئىنگىلىز ھۆكۈمىتىگە قارىغۇلارچە ئىتائەت قىلىشنى تەلەپ قىلىدۇ. چۈنكى ئۇلارنىڭ دەۋا قىلىشىچە ئىنگىلىز ھۆكۈمىتى قۇرئاننىڭ نەسلىرىگە كۆرە مەسئۇل كىشىلەردۇر.

◈ ئۇلارنىڭ قارىشىچە قادىيانىييە ئەقىدىسىگە كىرمىگۈچە بارلىق مۇسۇلمانلار كاپىردۇر. يەنە قادىيانىيلاردىن باشقىلار بىلەن قىز ئېلىش، بېرىش قىلىشمۇ كاپىرلىقتۇر.

www.munber.org

◈ ئۇلار هاراق، ئەپيۇن، زەھەرلىك چېكىملىك ۋە مەست قىلغۇچى ماددىلارنى مۇباھ، دەپ قارايدۇ.

پىكىر ۋە ئەقىدىلەرنىڭ يىلتىزلىرى:

◈ سىر سەييىد ئەھمەدخاننىڭ غەربلەشتۈرۈش ھەرىكىتى ئاساسىنى ياراتقان ئازغۇن ئىدىيىلەر قادىيانىييە ھەرىكىتىنىڭ مەيدانغا كېلىشىگە شارائىت ھازىرلاپ بەرگەن.

◈ ئىنگلىزلار بۇ پۈرسەتنى چىڭ تۇتۇپ، قادىيانىييە ھەرىكىتىنى مەيدانغا چىقارغان ۋە بۇ ئىشنى رۇياپقا چىقىرىش ئۇچۇن خائىنلىقتا شۆھرەت قازانغان بىر ئائىلىدىن بىرسىنى تاللىغان.

◈ 1953 ـ يىلى پاكىستاندا خەلق ئىنقىلاۋىي قوزغىلىپ، ئەينى چاغدىكى پاكىستان تاشقى ئىشلار مىنىستىرى زۇفرۇللاھ خاننىڭ ئىستىپا بېرىشىنى، قادىيانىيلارنىڭ مۇسۇلمان بولمىغان ئاز سانلىقلار، دەپ قارىلىشىنى تەلەپ قىلغان. بۇ ئىنقىلابتا ئون مىڭدەك مۇسۇلمان شېھىت بولغان ۋە قادىيانى مىنىستىرنى ئىستىپا بەرگۈزۈشتە مۇۋەپپەقىيەتكە ئېرىشكەن.

◈ ھىجرىيە 1394 ـ يىلى رەبىيئۇل ئەۋۋەل ئېيىدا (مىلادي 1974 ـ يىل، ئاپرېل) مەككە مۇكەررەمەدە دۇنيا ئىسلام بىرلىكىنىڭ كەڭ كۆلەملىك قورۇلتىيى چاقىرىلغان بولۇپ، ئۇنىڭغا ئىسلام دۇنياسىنىڭ بارلىق جايلىرىدىكى ئىسلام تەشكىلاتلىرىنىڭ ۋەكىللىرى قاتناشقان. قۇرۇلتاي بۇ تائىپىنىڭ كاپىر ئىكەنلىكىنى، ئىسلامدىن چىققانلىقىنى ئېلان قىلغان ۋە مۇسۇلمانلارغا ئۇلاردىن كېلىدىغان خەتەرگە تاقابىل تۇرۇش، قادىيانىيلار بىلەن مۇئامىلە قىلماسلىق، ئۆلۈكلىرىنى مۇسۇلمانلارنىڭ قەبرىستانلىقىغا دەپنە قىلماسلىق توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش قىلغان.

◈ پاكىستان خەلق كېڭىشى (پارلامېنتى) بۇ تائىپىنىڭ رەئىسى مىرزا ناسىر ئەھمەد بىلەن مۇنازىرە ئۆتكۈزگەن، شەيخ مۇفتى مەھمۇد (ئاللاھ ئۇنىڭغا رەھمەت قىلسۇن) ئۇنىڭغا رەددىيە قايتۇرغان. بۇ مۇنازىرە تەخمىنەن ئوتتۇز سائەت ئەتراپىدا داۋاملاشقان بولۇپ، بۇنىڭدا ناسىر ئەھمەد جاۋاب بېرىشتىن ئاجىز كەلگەن. شۇنىڭ بىلەن بۇ تائىپىنىڭ كاپىرلىقىنى ئوراپ تۇرغان نىقاب ئېچىلىپ كەتكەن. نەتىجىدە پاكىستان پارلامېنتى قادىيانىيلارنى مۇسۇلمان بولمىغان ئاز سانلىقلار، دەپ قاراش قارارىنى چىقارغان.

◈ مىرزا غۇلام ئەھمەدنى كاپىرغا چىقىرىدىغان ئامىللار تۆۋەندىكىچە:

- پەيغەمبەرلىك دەۋاسى قىلىشى.
- مۇستەملىكىگە خىزمەت قىلىش ئۈچۈن جىھاد پەرزىنى يوققا چىقىرىشى.
- مەككىگە ھەج قىلىشنى ئەمەلدىن قالدۇرۇپ، ئۇنى قادىيانغا ھەج قىلىشقا ئۆزگەرتىشى.
- ئاللاھ تائالانى ئىنسانغا ئوخشىتىشى.

www.munber.org

- روھنىڭ كۆچىشى ۋە ھۇلۇلغا بولغان ئىمانى.

- ئاللاھ تائالانىڭ بالىسى بار دېيىشى ۋە ئۆزىنى ئىلاھنىڭ ئوغلى، دەپ دەۋا قىلىشى.

- مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام بىلەن پەيغەمبەرلىكنىڭ ئاخىرلاشقانلىقى ئىنكار قىلىشى ۋە پەيغەمبەرلىك بابىنى خالىغان ھەممە كىشىنىڭ ئالدىدا ئۇچۇق قويۇپ قويىشى.

◈ قادىيانىيلارنىڭ ئىسرائىلىيە بىلەن كۈچلۈك ئالاقىسى بار. ئىسرائىلىيە ئۇلارغا مەركەزلەرنى، مەكتەپلەرنى ئېچىپ بەردى، ئۇلارنى ئۆز نامىدىن سۆزلەيدىغان ژۇرنالالارنى چىقىرىش، كىتاب بېسىپ دۇنياغا تارقىتىش شارائىتىدىن بەھرىمەن قىلدى.

◈ گەرچە سىرتقى جەھەتتىن ئۆزلىرىنىڭ ئىسلامدا ئىكەنلىكىنى دەۋا قىلىشىمۇ، خىرىستىيانلار، يەھۇدىيلار ۋە باتىنىي ھەرىكەتلەرنىڭ تەسىرىگە ئۇچىرىغانلىقى ئەقىدە ۋە يۈرۈش - تۇرۇشلىرىدا مانا مەن، دەپ چىقىپ تۇرىدۇ.

تارقىلىشى ۋە تەسىر دائىرىسى:

◈ ھازىر قادىيانىيلارنىڭ كۆپىنچىسى ھىندىستان ۋە پاكىستان قاتارلىق جايلاردا ياشايدۇ. ئازراق بىر قىسمى ئىسرائىل ۋە ئەرەب دۇنياسىغا تارقالغان. مۇستەملىكىچى كۈچلەرنىڭ قوللاپ - قۇۋۋەتلىشى ئارقىسىدا ئۆزلىرى ياشاۋاتقان رايۇنلاردىكى مۇھىم نوقتىلارنى قولغا كەلتۈرۈش ئۈچۈن ھەرىكەت قىلىشىدۇ.

◈ قادىيانىيلارنىڭ ئافرىقا ۋە بىر قىسىم غەرب دۆلەتلىرىدىمۇ كەڭ كۆلەملىك پائالىيەتلىرى بار. ئۇلارنىڭ يالغۇز ئافرىقىدىلا كىشىلەرنى قادىيانىيەگە چاقىرىش ئۈچۈن مەخسۇس ئاجرىتىلغان بەش مىڭدىن ئارتۇق دەۋەتچى، تەبلىغچىسى بار. بۇ قەدەر كەڭ پائالىيەتلىرىنىڭ ئۆزىمۇ ئۇلارنىڭ مۇستەملىكىچى كۈچلەر تەرىپىدىن ھىمايە قىلىنىۋاتقانلىقىنى تەكىتلەيدۇ.

◈ بۇلاردىن باشقا ئىنگىلىز ھۆكۈمىتى بۇ مەزھەپنى باغرىغا باسقان بولۇپ، ئۇنىڭغا مەنسۇپ كىشىلەرنىڭ دۇنيادىكى خەلقئارالىق شىركەت ۋە كومىسسارلىقلارغا ئوخشىغان رەسمىي ئورۇنلاردا خىزمەتكە ئورۇنلىشىشىنى قولايلاشتۇرۇپ بېرىدۇ. ئۆزىنىڭ يۇشۇرۇن بىخەتەرلىك خىزمەتلىرىگە ئۇلارنىڭ ئىچىدىن يۇقىرى دەرىجىلىك ئوفىتسىرلارنى قوبۇل قىلىدۇ.

◈ قادىيانىيلار مەزھىپىگە چاقىرىش پائالىيەتلىرىدە بارلىق ۋاستىلەردىن، خۇسۇسەن مەدەنىي ۋاستىلەردىن ياخشى پايدىلىنىدىغان بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئىچىدە ئالىملار، ئىنژىنىرلار ۋە دوختۇرلارمۇ بار. ئۇلارنىڭ ئەنگلىيەدە «ئىسلام تىلۋىزىيەسى» نامىدا بىر تىلۋىزىيە قانىلى بولۇپ، بىر ئايال قادىيانى ئىدارە قىلىدۇ.

www.munber.org

يۇقىرىقىلاردىن شۇ نەرسە ئايدىڭلىشىدۇكى: قادىيانىيە ئازغۇن بىر پىرقە بولۇپ، ئىسلام بىلەن ھېچقانداق ئالاقىسى يوق. ئەقىدىسى ئىسلام ئەقىدىسى بىلەن بارلىق نوقتىلاردا قارىشمۇ قارشى ئورۇندا تۇرىدۇ. ئىسلام ئۆلىمالىرى ئۇلارنىڭ كاپىر ئىكەنلىكى توغرىسىدا پەتىۋا بەرگەنكەن، مۇسۇلمانلارنىڭ ئۇلارنىڭ پائالىيەتلىرىدىن ھەزەر ئەيلىشى لازىم.

ئەتراپلىق مەلۇمات ئۈچۈن پايدىلىنىش مەنبەلىرى:

- ئىھسان ئىلاھي زەھىير: القاديانية.
- ئەبۇلھەسەن ئەلى ئەلھۇسنىي ئەننەدەۋي، ئەبۇلئەئلا ئەلمەۋدۇدي، مۇھەممەد ئەلخىزىر ئەلھۇسەين: القاديانية.
- سەنائۇللاھ ئەمىرتسەرىي: القاديانية.
- سەنائۇللاھ ئەمىرتسەرىي: تاريخ القاديانية.
- مۇھەممەد ئەلى ئەمىرتسەرىي: سوداء القاديانية.
- ئەتىيقۇرراھمان ئەتىيق: (بۇرۇنقى قادىيانى): فتنة القاديانية.
- ئىلياس بىرنىي: المذهب القادياني.

www.munber.org